

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Министарство саобраћаја
и веза

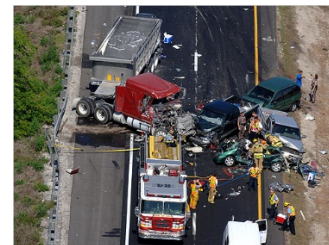
Министарство
унутрашњих послова

Агенција за
безбедност саобраћаја

Ауто- мото Савез

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“

ЦИЉНА ГРУПА: ВОЗАЧИ

Бања Лука, април 2015. године

2015 © Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске

Сва права задржана.

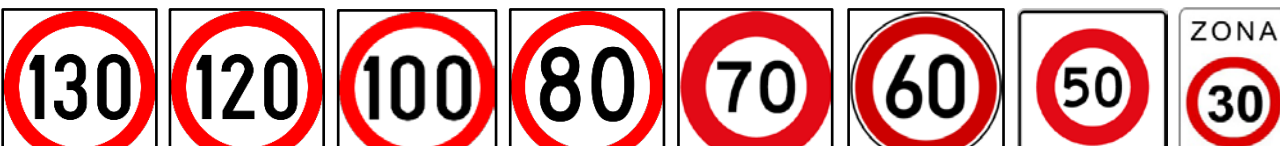
Приликом преузимања података из овог документа, потребно је навести аутора односно извор у следећем облику:

[Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске \(2015\). План превентивне активности „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“ бр. 2015-VI, Бања Лука.](#)

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА.....	6
2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ.....	7
2.1. Постојеће стање и досадашње активности	7
2.2. Законска регулатива	9
3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	11
3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности.....	11
3.2. Сегменти превентивне активности	11
3.3. Циљ превентивне активности	11
4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА.....	12
ПРИЛОГ-1- Плакат	14

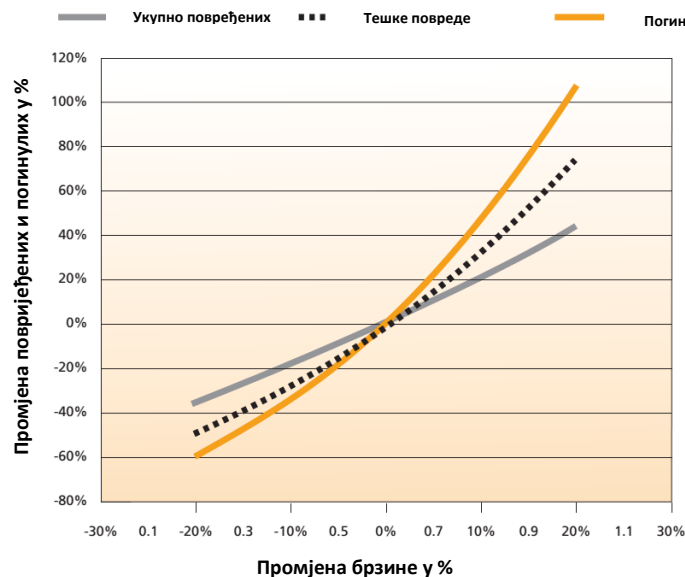

УВОД

Брзина је један од основних фактора ризика у саобраћају (Wegman, et al., 2006). Наиме, веће брзине кретања возила доводе до већих ударних брзина, а самим тим и до тежих повреда. Укратко, може се рећи да веће брзине кретања возила имају за посљедицу већи степен ризика од настанка незгоде, а самим тим и тежине посљедица (Aarts, 2004).

Многобројне студије истраживања су спроведене са циљем да се покаже однос између брзине кретања и саобраћајних незгода. Тако су, резултати студије истраживања, чији су аутори (Finch et al., 1994), показали да пораст просјечне брзине кретања за 1 km/h, доводи до пораста у броју саобраћајних незгода за 3%. Са друге стране, смањење просјечне брзине кретања за 1 km/h, доводи до смањења у броју саобраћајних незгода за 3%. Већи ефекти су откривени за саобраћајне незгоде за погинулим. Наиме, пораст просјечне брзине кретања за 1km/h, доводи до повећања у броју саобраћајних незгода са погинулим за 5 %.

Aarts, et al., 2006, су открили да смањење просјечне брзине кретања за 1% доводи до смањења броја сабраћајних незгода са лакшим повредама за 2%, смањења саобраћајних незгода са тежим повредама за 3%, те смањења саобраћајних незгода са погинулим за 4%. У прилог овоме, говоре и друге студије истраживања, које показују да се број незгода повећава за 10 % (незгоде са лакшим повредама), до 16 % (незгоде са тежим повредама), 22% (незгоде са погинулим), када просјечна брзина кретања порасте за 5 km/h (ETSC, Managing Speed, 2010), (дијаграм бр. 1.).

Дијаграм бр. 1. Корелација између промјене брзине и промјене број погинулих и тешко повријеђених лица [Nilsson, 2004, преузето из ETSC, Managing Speed, 2010]

Брзина кретања доприноси настанку незгоде у случајевима када су брзине кретања веће од дозвољених ограничења или веће од услова које владају у саобраћају (неприлагођена брзина, на примјер: због кише, магле, поледице и леда, густине саобраћаја). Упркос, томе OECD процјењује да брзина кретања доприноси једној трећини свих незгода са смртним исходом (OECD/ECMT, 2006). Такође, према процјенама OECD, у било ком тренутку око 50% возача чини прекршај са аспекта ограничења брзине кретања возила. Управо је то разлог зашто се промјене у понашању са аспекта брзине кретања разликују од осталих области. Наиме, расположиви подаци говоре да је само неколико земаља било успјешно у погледу предузетих активности на смањењу брзине

кретања на путевима. Најбољи резултати су постигнути у Француској, гдје се смањење у настанку саобраћајних незгода са смртним исходом, у највећој мјери приписује смањењу брзине кретања. Такође, слични резултати су постигнути у Белгији (на свим путевима), Великој Британији (градске саобраћајнице), Холандији (ауто-путеви) и др. Оно што треба истаћи, јесте да су млади возачи, као категорија најчешћи починиоци прекршаја ограничења брзине кретања, да у највећем проценту учествују у незгодама, те да највише страдају ([OECD, 2007](#)).

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА

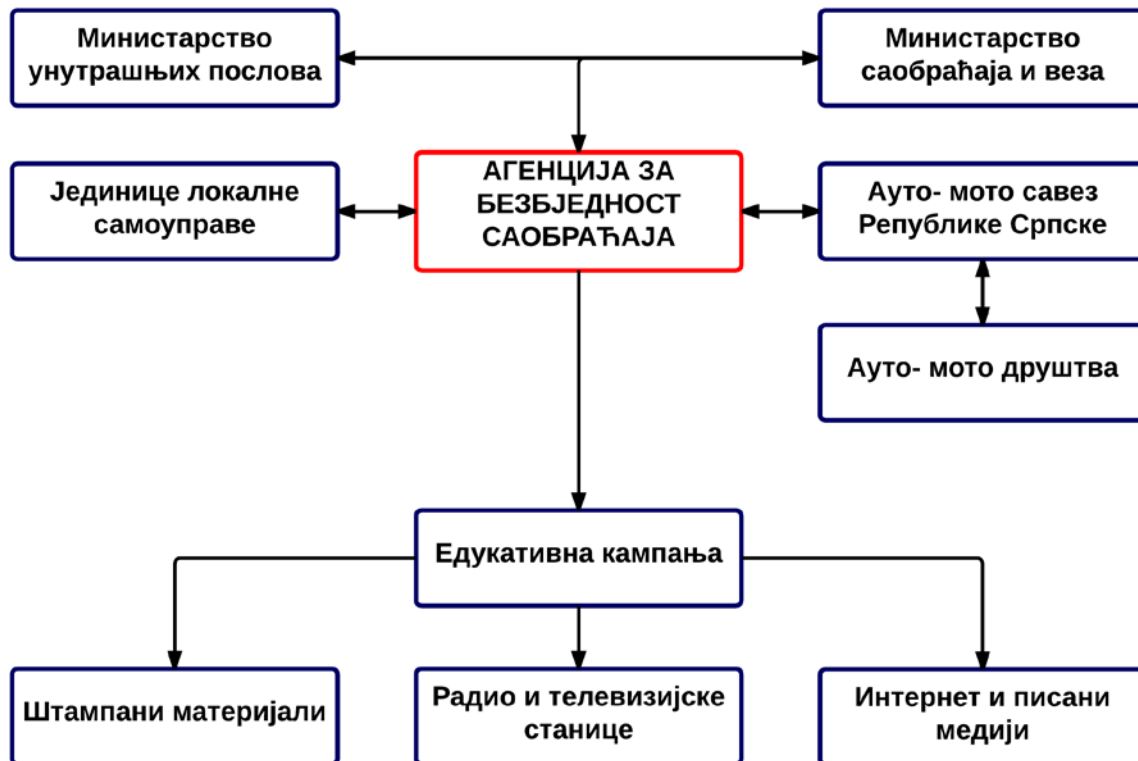
Законом о безбједности саобраћаја Републике Српске (Службени гласник број 63/11), чланом 2. ставом 1. су набројани субјекти који су надлежни и одговорни за стање безбједности саобраћаја на путевима у Републици Српској и гласи:

Члан 2. Став 1. ЗобС-а Републике Српске

(1) Републички органи управе и институције надлежне и одговорне за стање безбједности саобраћаја су: Министарство саобраћаја и веза, Министарство унутрашњих послова, Министарство просвјете и културе, Министарство здравља и социјалне заштите, Агенција за БС, Републичка управа за инспекцијске послове, Ауто-мото савез Републике Српске, јавна предузећа којима су повјерена управљање путном мрежом, те органи јединица локалне самоуправе.

У реализацију превентивне активности „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“ укључени су следећи субјекти (дијаграм бр. 2.):

- Министарство саобраћаја и веза Републике Српске- Спасоје Мићић;
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске- Горан Амићић и Горан Шмитран;
- Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске- Милија Радовић;
- Ауто мото савез Републике Српске- Ранко Бабић;
- Јединице локалне самоуправе и
- Радио и телевизијске станице.

Дијаграм бр. 2. Алгоритам за реализацију едукативних активности са освртом на укључене субјекте

Носилац активности: Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске.

2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Постојеће стање и досадашње активности

Брзина представља суштински проблем безбједности саобраћаја. Уствари, брзина кретања возила повезана је са свим последицама саобраћајних незгода. Ограничење брзине даје возачу информацију о сигурној брзини за путовање. Понашање посебно младих људи који управљају возилима може да буде веома опасно. Разлози за то су мноштво психолошких, социолошких, едукативних и осталих аспеката, жеља за доказивањем, мањак животног као и искуства у саобраћају, лоше процјене – процјењивање властитих способности и др.

У намјери да се овакво стање промијени, Агенција за безбједност саобраћаја заједно са осталим субјектима безбједности саобраћаја припрема кампању посвећену смањењу броја возача који не поштују ограничења брзине кретања возила на путевима, под називом „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“. Ова кампања има за циљ да повећа ниво безбједности саобраћаја у Републици Српској.

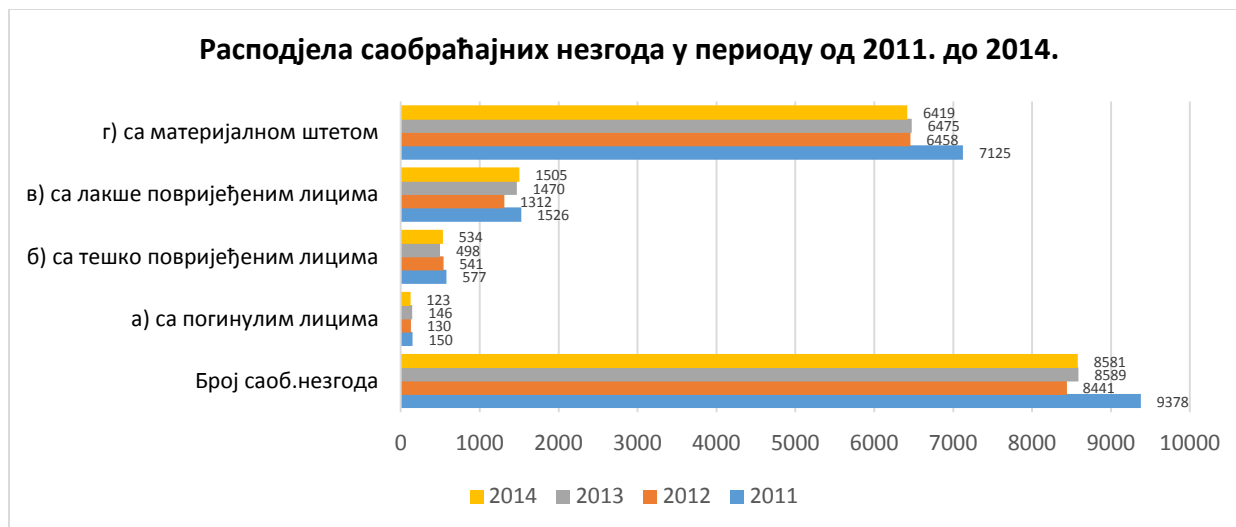
У циљу истицања важности брзине кретања возила, говоре подаци о броју саобраћајних незгода. У том контексту, у табели 1. су дати подаци о укупном броју саобраћајних незгода на подручју Републике Српске, посматрано са аспекта настрадалих лица и узрока саобраћајних незгода. Добијени подаци показују, да је неприлагођена брзина кретања возила други узрок саобраћајних незгода и да иста учествује у укупном броју саобраћајних незгода са око 28,5% у 2014. години. Ако, овоме додамо и непоштивање одстојања између возила у току кретања, као узрок саобраћајних незгода, имајући при томе у виду, да је исти у функцији брзине кретања, онда је тај проценат знатно већи и иде до 40%.

Табела 1. Број саобраћајних незгода на подручју Републике Српске, БиХ, посматрано са аспекта настрадалих лица и узрока саобраћајних незгода, за период 2011.-2014.година (www.mup.vladars.net, посећено дана 6. априла 2015. године)

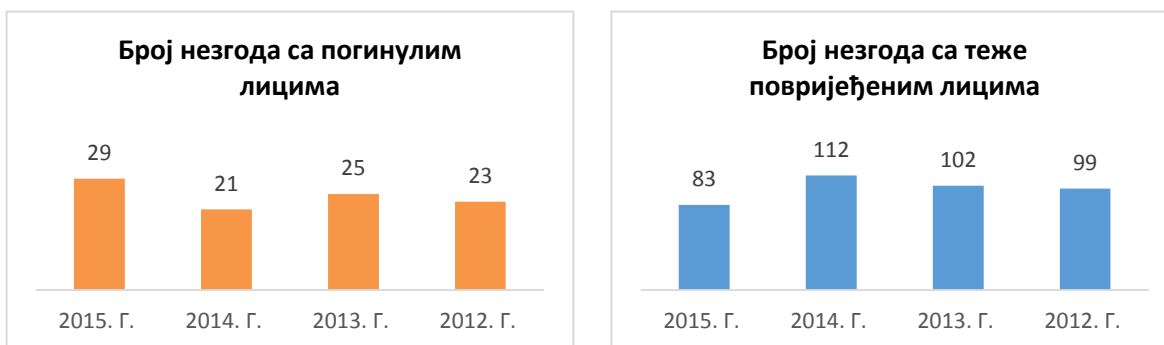
	2011.	2012.	2013.	2014.
Број саоб. незгода	9378	8441	8589	8581
а) са погинулим лицима	150	130	146	123
б) са тешко повријеђеним лицима	577	541	498	534
в) са лакше повријеђеним лицима	1526	1312	1470	1505
г) са материјалном штетом	7125	6458	6475	6419
Настрадао лица	3382	2961	3093	3155
а) Погинуло лица	163	140	153	131
б) Тешко повријеђено лица	702	651	607	632
в) Лакше повријеђено лица	2517	2169	2333	2392
Узрок саоб. незгода				
а) Радње возилом у саобраћају	2773 (29,58 %)	2486 (29,45 %)	2399 (27,93 %)	2035 (23,70%)
б) Неприлагођена брзина	2624 (27,99 %)	2409 (28,54 %)	2461 (28,66 %)	2441 (28,50%)
в) непоштивање п. пролаза	1132 (12,07 %)	1004 (11,89 %)	1087 (12,66 %)	1032 (12,00%)
г) Непоштивање одстојања	1041 (11,10 %)	922 (10,93 %)	1016 (11,83 %)	998 (11,60%)

На [дијаграму бр. 3.](#) дат је приказ саобраћајних незгода у Републици Српској у периоду од 2011. до 2015. године. Као што се може видјети на поменутом дијаграму, 2014. година је карактеристична по смањеном броју саобраћајних незгода са погинулим, тешко и лакше повријеђеним лицима. Међутим, у првом кварталу 2015. године ([дијаграм бр. 4.](#) и [5.](#)), уочен је значајан пораст број погинулих и повријеђених лица на путевима Републике Српске, што довољно говори о озбиљности проблема који захтијева хитно реаговање. У прилог томе говори и податак да је „брзина“ узрок за 28,55% саобраћајних незгода у првом кварталу 2015. године.

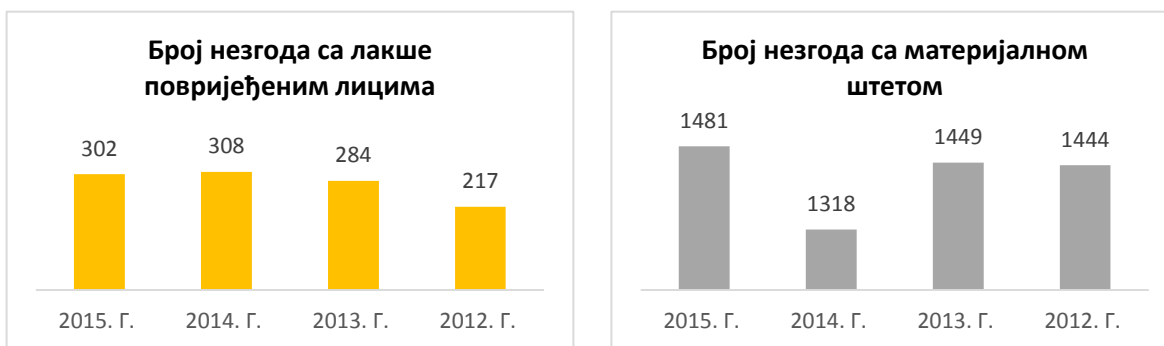

Дијаграм бр. 3. Расподјела саобраћајних незгода у периоду од 2011. до 2014. године у Републици Српској

Дијаграм бр. 4. Расподјела саобраћајних незгода са погинулим и теже повријеђеним лицима у 2015. године¹

Дијаграм бр. 5. Расподјела саобраћајних незгода са лакше повријеђеним лицима и материјалном штетом у 2015. године¹

Кампања „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“ за 2015. годину представља наставак кампање која је реализована у јуну 2014. године под слоганом „ОДУЗМИ ГАС, А НЕ ЖИВОТ“.

¹ Према прелиминарним и незваничним подацима Агенције за безбједност саобраћаја

У току кампање „ОДУЗМИ ГАС, А НЕ ЖИВОТ " проведене у јуну 2014. године реализоване су слjedeће активности:

У току превентивне кампање реализоване су слjedeће активности:

- Агенција за безбједност саобраћаја финансирала је израду видео спота, радио цингла, летка, плаката и билборда, учествовала у утврђивању методологије мјерења брзине. Уз пропратно писмо доставила је свим јединицама локалне самоуправе, радио и телевизијским станицама радио цингл и видео спот за кампању. Директор Агенције за безбједност саобраћаја учествовао је у радио и ТВ емисијама у току кампање. Агенција за безбједност саобраћаја урадила је извјештај о спроведеној кампањи;
- Полицијски службеници МУП Републике Српске у оквиру својих редовних послова вршили су појачану контролу возача који не поштују ограничење брзине у складу са ЗОБС БиХ. Представници Министарства унутрашњих послова Републике Српске учествовали су у радио и телевизијским емисијама;
- Министарство саобраћаја и веза учествовало је у утврђивању методологије мјерења брзине, као и у представљању резултата мјерења брзине;
- Ауто – мото савез Републике Српске у оквиру превентивне активности набавио је уређаје за мјерење брзине, извршио мјерење брзине у складу са методологијом и планом, учествовао у изради и финансирању, као и дистрибуцији 10. 000 летака преко ауто мото друштава. Представници Ауто-мото савеза и ауто мото друштава учествовали су у радио и телевизијским емисијама. Ауто-мото савез Републике Српске спровео је акцију анонимног снимања брзина у Републици Српској. Снимање је вршено на шест локација, а акција је трајала од 21.7.2014. до 21.8.2014. године;
- Ову медијску кампању подржало је преко 15 локалних радио станица, као и неколико телевизијских станица и дневних новина широм Републике Српске;
- Кампања је пропраћена на интернет страници Агенције за безбједност саобраћаја Републике Српске, интернет страницама укључених субјеката, као и на бројним другим интернет страницама;
- Радио–телевизија Републике Српске, Алтернативна телевизија, БН Телевизија и К3 Телевизија, емитовала је видео спот у ударним терминима у периоду од 22.07.-22.08.2014. године по 5 пута дневно и
- У ову кампању укључиле су се бројне јединице локалне самоуправе са различитим видовима учешћа (штампали летке, обезбиједили емитовање радио цингла на локалним радио станицама, преузеле видео спот за кампању па га прослиједили својим локалним телевизијама, у сарадњи са Полицијским станицама дијелили летке и сл.).

2.2. Законска регулатива

Законом о безбједности саобраћаја Републике Српске (Службени гласник 63/11), чланом 41. који гласи:...

Члан 41. ЗОБС-а Републике Српске

Насилничка возња је понашање возача моторног возила које је у грубој супротности са саобраћајним правилима, односно приликом кога возач не показује обзир према безбједности осталих учесника у саобраћају, а нарочито када:

- а) се возилом у насељу креће брзином која је већа од дозвољене за више од 50 km/h;
- б) се возилом ван насеља креће брзином која је већа од дозвољене за више од 80 km/h;
- в) управља мотоциклом, лаким мотоциклом, бициклом с мотором (мопед) на једном точку;
- г) возилом прође кроз раскрсницу када му је то свјетлосним сигналом забрањено и
- д) возилом претиче колону возила и при том се креће брзином која је за 30 km/h већа од дозвољене.

... је дефинисан појам и основна обиљежја *насличнихке вожње*.

Такође, Законом о основама безбједности саобраћаја БиХ (Службени гласник БиХ, 6/06) , члановима од 42. до 47. су дефинисани услови за возаче када је у питању брзина кретања возила (неприлагођена брзина, нагло смањење брзине, зависност брзине кретања возила од категорије возила и сл.).

Такође, предвиђене су казнене одредбе које предвиђају различиту тежину казне за поступање супротно поменутич члановима.

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

3.1. Просторни и временски оквир за реализацију превентивне активности

Превентивна активност провешће се, на подручју Републике Српске, у периоду од **24. априла (понедељак) до 10. маја (недеља)**. Почетак ће се обиљежити у **Бањој Луци**.

Медијска кампања реализоваће се у истом периоду.

3.2. Сегменти превентивне активности

Провођење активности би се реализовало у сарадњи са субјектима који се баве безбједношћу саобраћаја у Републици Српској.

У провођењу ове активности потребно је:

1. Одабрати циљне групе којој је активност усмјерена;
2. Сачинити План активности свих укључених субјеката;
3. Изабрати средстава масовне комуникације (радио и телевизија, „on line“ средства информисања; штампани медији и сл.);
4. Изабрати садржај за средства комуникације, који се желе пренијети циљној групи и то садржај:
  - летка, плаката и билборда;
  - „on line“ средства информисања;
5. Дистрибуција и емитовање припремљених материјала активности и
6. Израда Извјештаја о реализацији активности.

3.3. Циљ превентивне активности

Циљ провођења кампање „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“ је повећање нивоа безбједности саобраћаја у Републици Српској, смањењем број возача који прелазе дозвољену брзину кретања возила, а самим тим смањење броја саобраћајних незгода чији је узрок неприлагођена брзина условима на путу.

Кампањом се жели утицати на промјену ставова о важности и значају ограничења брзине и преношење поруке учесницима у саобраћају колико је важно поштовати ограничење брзине кретања. Реализацијом ове кампање очекује се повећање броја учесника који поштују ограничење брзине кретања, чиме би дошло до смањења броја настрадалих лица у саобраћајним незгодама и измјене у структури повреда (значајно смањење тежине повреда и мања смртност).

Овај циљ може се достићи само мултидисциплинарним приступом, на првом мјесту едукацијом учесника у саобраћају и примјеном репресивних и превентивних мјера.

Такође, секундарни циљ ове кампање јесте формирање мапа овог индикатора у зависности од тога којој класи посматрани индикатор на тој територији припада. На тај начин је омогућено дугорочно поређење овог индикатора у посматраном временском периоду.

4. ОПИС АКТИВНОСТ ПРЕМА СУБЈЕКТИМА

Највећи ефекти у промјени понашања пјешака ноћу постигли би се са квалитетним медијским материјалима (ТВ и радио спотови, материјали за билборде, писани медије, материјали за „*on line*“ информисање и сл.). За израду ових материјала ангажована је **Академија умјетности**, Универзитета у Бањој Луци као професионална и универзитетска продукцијска кућа која је дефинисала облик и садржај одабраних медијских материјала у сарадњи са субјектима укљученим у активност.

АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција ће у провођењу медијске кампање:

- финансирати штампање 500 плаката, 2500 летака и 2 плаката за билборд (димензије B2);
- финансирати израду видео спота, пратити емитовање истог и о томе сачинити извјештај;
- организовати достављање видео спота телевизијским станицама;
- организовати достављање радио џингла радио станицама, пратити емитовање истог и о томе сачинити извјештај и
- учествовати у радио и телевизијским емисијама које ће пратити кампању;
- пропратити кампању и на веб страници Агенције и
- сачинити детаљан извјештај о реализацији кампање.

АУТО- МОТО САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

У провођењу медијске кампање Ауто мото Савез ће:

- финансирати штампање **3000 летака и 100 плаката**;
- преко Ауто мото друштва извршити дистрибуцију писаних материјала (летака, плаката) до циљне групе, и постављање плаката на мјестима предвиђеним за плакатирање;
- спровешће истраживања које се односи на поштовање ограничене брзине кретања учесника у саобраћају прије и после проведених превентивних и репресивних активности (анонимно мјерење брзине);
- свакодневно, у току трајања кампање информисати учеснике о саобраћају о њеном провођењу путем Информативно диспечерског центра АМС РС и
- учествоваће у радио и телевизијским емисијама које ће пропратити кампању. Кампања ће бити пропраћена и на веб страни АМС РС и ауто-мото друштва.

МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И ВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство саобраћаја и веза ће учествовати у утврђивању и дефинисању Методологије мерења и представљању резултата мјерења. Представници Министарства саобраћаја и веза Републике Српске учествоваће у радио и телевизијским емисијама, а кампања ће бити пропраћена и на веб страници МСив.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Полицијски службеници МУП Републике Српске у оквиру својих редовних послова вршиће појачану контролу возача који не поштују ограничење брзине у складу са ЗООБС БиХ и предузимати неопходне мјере. Представници Министарства унутрашњих послова Републике

Српске учествоваће у радио и телевизијским емисијама, а кампања ће бити пропраћена и на веб страници МУП-а.

ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединице локалне самоуправе у складу са својим могућностима ће кроз различите видове пропатити наведену кампању (обезбједити на локалним радио и телевизијским станицама емитовање радио џингл и видео спот за кампању, те извршити дистрибуцију достављених летака и плаката, вршити појачане контроле и др.).

ПРИЛОГ-1- Плакат

**Смањи БРЗИНУ,
КРИВИЦУ не можеш**

**Смањи БРЗИНУ,
КРИВИЦУ не можеш**

- 60** Непрописна и неприлагођена брзина најчешћи је узрок настанка саобраћајних незгода на путевима Републике Српске.
- 50%** Брзина је узрок преко 50% саобраћајних незгода са смртно страдалим и тешко повријеђеним лицима.
- 30** **ПОШТУЈТЕ ОГРАНИЧЕЊЕ БРЗИНЕ!**

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА И БЕЗА

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

РЕПУБЛИКА СРПСКА
АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЈЕДНОСТ САОБРАЋАЈА

АУТО-МОТО САЗЕЗ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

САОБРАЋАЈНИ БЕЗБЈЕДНОСТНИ ПЛАН - 2015

2015

2015 © Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске

ПРЕВЕНТИВНА АКТИВНОСТ „СМАЊИ БРЗИНУ, КРИВИЦУ НЕ МОЖЕШ“